

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งสำหรับความเจริญของสังคมและประเทศชาติ ในปัจจุบันนี้สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และวิทยาการก็ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิทยาการ ทั้งในแง่ของระบบการศึกษาและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจการศึกษา วิจิตร ศรีสอาน¹ กล่าวว่า คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การสอนและครู เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งแสดงถึงแง่มุมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา อันได้แก่ ความมุ่งหมาย ขอบเขตของเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ ข้อกำหนดต่าง ๆ ในการศึกษา ตลอดจนแนวทางในการวัดและประเมินผล เพื่อให้การศึกษาคำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบเป็นขั้นตอน และประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายทางการศึกษา

สุมิตร คุณากร² ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "คือโครงการให้การศึกษ เพื่อพัฒนาผู้เรียนใหม่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่วางไว้"

¹วิจิตร ศรีสอาน, "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย" การมัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 29

²สุมิตร คุณากร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2518), หน้า 2

คาร์ล อี วิลกูส³ (Carl E. Willgoose) กล่าวว่า "หลักสูตรมีความหมายรวมถึงโปรแกรมในการเรียนการสอนทั้งหมดของโรงเรียนที่วางไว้ตลอดปี รวมทั้งกิจกรรมนอกหลักสูตรที่โรงเรียนได้จัดให้กับเด็กด้วย" บีเวอร์ แอล ไฮเคิล และแมทธิว ซี ซีลิก⁴ (Beverly L. Seidel and Matthew C. Resick) ให้คำนิยามว่า "หลักสูตรคือโครงสร้างอย่างเป็นระบบทางการศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้ปรากฏผลตามความมุ่งหมาย มิได้หมายถึงการศึกษาในห้องเรียนเท่านั้น ยังรวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ นอกห้องเรียนด้วย" ชาร์ง บัวศรี⁵ ให้คำจำกัดความว่า "หลักสูตรหมายถึงประสบการณ์ทางการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนอบรมในด้านต่าง ๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนอย่างมีความสุข" ประสบการณ์ทางการศึกษาดังกล่าวรวมถึงเนื้อหาวิชาและความรู้ต่าง ๆ ด้วย

ความสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาดังอยู่บนหลักวิชาหลาย ๆ แขนง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการศึกษาที่มั่นคงนั้น ต้องนำเอาความรู้หลาย ๆ แขนงมาประยุกต์ใช้⁶ ความรู้หรือ

³ Carl E. Willgoose, The Curriculum in Physical Education, (New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1974), p.78.

⁴ Beverly L. Seidel and Mathew C. Rasick, Physical Education an Overview, Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company, 1972), p.20.

⁵ ชาร์ง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร (พระนคร : โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์, 2504), หน้า 64

⁶ สโรช บัวศรี, "ข้อคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา," ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 8

วิชาต่าง ๆ ที่จัดไว้ในหลักสูตรนั้น ย่อมมีความสำคัญเท่าเทียมกัน แต่จะใช้เวลาใ้ความรู้น้อยกว่ากันขึ้นอยู่กับโอกาส และสภาพการณ์ที่เหมาะสมแตกต่างกันไป ความรู้เกี่ยวกับพละนามัย หรือวิชาพละนามัย เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิชาอื่น ๆ ศาสตราจารย์นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน ⁷ กล่าวว่า

การพัฒนากำลังคนนั้น นับว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศ พลังงานทุกสิ่งทุกอย่าง ที่จะกระทำสิ่งใดก็อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นก็หมายถึงคนจะต้องมีพละนามัย สมบูรณ์แข็งแรง เพื่อพิจารณาคุณลักษณะที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีความอดทน ใ้แก่การพัฒนาในเรื่องการพละนามัยนั่นเอง

สำหรับประเทศไทย แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่สาม พ.ศ. 2515 - 2519 ⁸ ได้กำหนดไว้ตอนหนึ่งว่า "ส่งเสริมการศึกษาคนพละนามัยส่วนบุคคลและส่วนรวม เพื่อให้ประชาชนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความอดทน" สนั่น สุมิตร ⁹ กล่าวถึงวิชาพละนามัยว่า "เป็นวิชาที่จะช่วยให้นักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ และสามารถปฏิบัติงานได้เป็นคนมีสมรรถภาพดีพร้อมทั้งทางกาย จิตใจ รวมทั้งทางสติปัญญา อันจะเป็นการช่วยให้ศึกษาวิชาต่าง ๆ ได้ผลดี" เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า วิชาพละนามัย ประกอบด้วยวิชาที่สำคัญสองวิชา คือวิชาพลศึกษา และวิชาสุขศึกษา

⁷ บุญสม มาร์ติน, "กรรพาทกับการพัฒนาประเทศ" ประมวลบทความเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 8

⁸ สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 446

⁹ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ประมวลข้อคิดทางการศึกษาของไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2515), หน้า 43

วิชาพลศึกษา เป็นการศึกษาแขนงหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาได้เช่นเดียวกับการศึกษาแขนงอื่น ๆ โดยวิชาพลศึกษาใช้กิจกรรมทางกายที่ได้เลือกสรรอย่างเหมาะสมแล้ว เป็นสื่อในการเรียน และผลที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะเด่นในค่านิยมบรรณภาพทางกาย และทักษะทางการกีฬา คาร์ล คัมบลิว บุควอลเตอร์¹⁰ (Karl W. Bookwalter) ให้คำจำกัดความว่า

พลศึกษาคือการพัฒนาการที่โดดเด่นที่สุดทางค่านิยมบรรณภาพ และการปรับทิศทางค่านิยมทางกาย จิตใจ และสังคม โดยจัดให้มีการสอน และการเข้าร่วมในกิจกรรมประเภทการกีฬา กิจกรรมเขาจิ้งหระ และยิมนาสติก ที่ได้เลือกสรรแล้ว ตามความต้องการของสังคม

แอกเนส อาร์ เวย์แมน¹¹ (Agnes R. Wayman) กล่าวว่า "พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกล้ามเนื้อใหญ่ ๆ ของร่างกาย เพื่อให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษา ที่เลือกได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีร่างกายที่เจริญเติบโต" ยูจีน คัมบลิว นิกสัน และเฟเดอริก คัมบลิว โคซัน¹² (Eugene W. Nixon and Frederick W. Coxon) ให้ความหมายของพลศึกษาว่า "เป็นกระบวนการหนึ่งของการศึกษาทั้งหมด ซึ่งกิจกรรมทุกอย่างของพลศึกษาเป็นหลักสำคัญที่จะช่วยให้ผู้คุมการณ์

¹⁰ Karl W. Bookwalter, Physical Education in Secondary School, (Washington, D.C. : Library of Education Series, 1964) p. 13.

¹¹ Agnes R. Wayman, A Modern Philosophy of Physical Education, (Philadelphia : W.B. Saunders Company, 1960), p.39.

¹² Eugene W. Nixon and Frederick W. Coxon, An Introduction to Physical Education, (New York : W.B. Saunders Company, 1975), p.4.

ของการศึกษามรรลุเป้าหมาย" การวิจัยของ มาร์เซีย อี ฮาร์ท และคลาตัน ที เชย์¹³ (Marcia E. Hart and Claton T. Shay) พบว่า สมรรถภาพทางกายกับความสามารถทางวิชาการมีความสัมพันธ์กัน ถ้าสมรรถภาพทางกายดีก็จะทำให้การเรียนดีขึ้น

วิชาสุขศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาร่างกาย ในอีกลักษณะหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจให้ปราศจากโรค ปราศจากทุพพลภาพ และสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี คาร์เตอร์ วี กูด¹⁴ (Carter V. Good) ให้คำจำกัดความของวิชาสุขศึกษาว่า "คือการศึกษาแขนงหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการผลิตภันท์ทางสุขภาพอย่างถูกต้อง ตลอดจนมีสุขปฏิบัติและการมีทัศนคติที่ดี" ซี อี เทอร์เนอร์¹⁵ (C.E. Turner) กล่าวว่า "วิชาสุขศึกษาคือกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่พึงประสงค์ ซึ่งมีผลทำให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนมีการพัฒนานิสัย ทัศนคติ ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ" ซึ่งคำว่าสุขภาพนั้นองค์การอนามัยโลก¹⁶ ให้ความหมายว่า "คือภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี และคำว่าสุขภาพนี้ มิได้หมายความ

¹³ Marcia E. Hart and Claton T. Shay, "Relationship Between Physical Education and Academic Success," Research Quarterly, Vol.35, No.3 (October, 1964), pp.357-448.

¹⁴ Carter V. Good, Dictionary of Education, (New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1959), p.264.

¹⁵ C.E. Turner, Planing for Health Education in Schools, (London: Langmans Green & Colimited, 1966), p.20.

¹⁶ สุชาติ โสภประยูร, "สุขภาพในแง่การศึกษา" ศูนย์ศึกษา (8 : 4 สิงหาคม 2502), หน้า 15

เฉพาะแต่เพียงปราศจากโรคหรือปราศจากทพผลภาพเท่านั้น"

ซัทซ์ย โกมารทัต 17 ได้เรียบเรียงไว้ว่า คุณค่าของวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา สามารถนำไปปรับปรุงทางด้านสุขภาพร่างกาย ตลอดจนสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษาและความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนนั้น เป็นที่ยอมรับมาตั้งแต่อดีตกาลแล้ว ดังจะเห็นได้จากข้อคิดเห็นของนักปรัชญาที่มีชื่อเสียงของโลกในอดีตร โซเครตีส (Socrattes) เน้นว่า "สุขภาพที่ไม่ดีมีผลให้ความคิดผิดพลาดอยู่เสมอ" คอมมีเนียส (Comenius) บันทึกไว้ว่า "ความเจริญทางสติปัญญาต้องควบคู่ไปกับร่างกายที่แข็งแรง กระปรี่กระเปร่า การจะบรรลุถึงความสำเร็จที่มุ่งหวังต้องประกอบไปด้วยร่างกายที่สมบูรณ์ทั้งทางกายและจิตใจ" รัสโซ (Rousseau) โหซอสังเกตุว่า "ร่างกายที่อ่อนแอทำให้จิตใจอ่อนเพลีย" จากความเฝ้าสังเกตว่ามานี้ พอจะกล่าวได้ว่า สติปัญญาจะดีได้ต้องมีร่างกายแข็งแรง กระปรี่กระเปร่า และมีสุขภาพที่ดีด้วย

มีงานเขียนอีกหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มีส่วนสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ดังจะเห็นได้จากงานเขียนของ อาร์โนลด์ เกสเซล อาร์เทอร์ ที เจอร์ซิล (Arnold Gesell, Arthur T. Jersild) และนักจิตวิทยาชาวสวิสชื่อ จีน เพียเจ็ต (Jean Piaget) พบว่า การเรียนในระยะแรก ๆ ของเด็ก เป็นการเรียนทางด้านกลไกตามธรรมชาติ (การเดิน การวิ่ง การกระโดด การก้ม เงย เอี้ยว บิด เป็นต้น) จากงานเขียนนี้แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าเด็กจะเรียนวิชาอะไรก็ตาม ต้องมีพื้นฐานการเรียนเริ่มแรกมาจากทักษะทางด้านพลศึกษา อันได้แก่ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติเสียก่อน

17 ซัทซ์ย โกมารทัต "ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาสุขศึกษาและพลศึกษากับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ (ตุลาคม, 2521)

จากเหตุผลและข้ออ้างต่าง ๆ บ่อมแสดงให้เห็นว่าโครงการสุขศึกษาและโครงการพลศึกษาที่คั้นนั้น บ่อมทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนดีไปค้วย เพราะในการสอนวิชาสุขศึกษานั้น เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อตัวเอง เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เช่น จะได้เรียนเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด อันตรายจากยา หลักปฏิบัติในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับความสะอาด และการป้องกันโรค การพักผ่อน และการออกกำลังกาย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนานุคลิกภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่วนการสอนวิชาพลศึกษา เด็ก ๆ จะได้รับความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเองทางสังคม และพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง ออกทน มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจเช่นกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือพื้นฐานการเรียนวิชาอื่น ๆ ต่อไป ดังกล่าวมาแล้วนั่นเอง

จึงขอสรุปได้ว่า วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ดังต่อไปนี้

1. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ต้องอาศัยพื้นฐานมาจากการพัฒนาทักษะทางกลไก เป็นพื้นฐานที่สำคัญ
2. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ต้องอาศัยความมีสมรรถภาพทางร่างกายดี
3. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ต้องอาศัยความมีสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจดี
4. วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ช่วยก่อให้เกิดพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง ในการพิจารณาหาวิธีการทางการเรียน เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้น

เนื่องจากวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา มีความสัมพันธ์และมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกันนั่นเอง วิชาทั้งสองจึงถูกรวมกันไว้ในหมวดเดียวกัน โดยเรียกว่า "วิชาพลานามัย" การที่วิชาพลศึกษาและวิชาสุขศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานั้น ใคมีมานาน

แล้ว คังที เสงี่ยม พรหมบุญพงศ์¹⁸ ได้กล่าวว่า

การศึกษาของคนในสมัยคังคำบรพ ล้วนแต่ใช้กิจกรรมพลศึกษาเป็นแนวทาง ทั้งสิ้น คังเห็นใจจากการศึกษาของกรีกสมัยโบราณ การจัดการศึกษาส่วนใหญ่ มุ่งให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ เป็นอยู่ กุลาหาญ เป็นนักรบ มีความแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ กิจกรรม ทาง ๆ ที่จัดให้ประชาชนได้เรียน ได้ศึกษา ก็คือกิจกรรมทางคานพลศึกษา เป็นส่วนใหญ่ เช่น กรีฑาประเภทต่าง ๆ กีฬาเป็นชุด กีฬาประเภทเดี่ยว และมีการต่อสู้ป้องกันตัว ไคแก มวย มวยปล้ำ ยิงธนู ซี่มา และลาสัตว์ เป็นต้น

การพลศึกษา และการกีฬาในประเทศไทย ได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวาง เริ่มในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากประเทศไทยได้ติดต่อค้าขายกับชาวยุโรป และชาวยุโรปได้นำเอากีฬาต่าง ๆ เข้ามาเล่นในหมู่ของตน และ ภายหลังทอดถึงคนไทยด้วย หลักฐานที่ยืนยันได้แน่นอนก็คือ ปี พ.ศ. 2440 กระทรวง ธรรมการได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬานักเรียนเป็นครั้งแรกที่สนามหลวง เนื่องในโอกาสที่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากประพาสยุโรป และพระองค์ทรง เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการแข่งขัน เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2440 ได้จัดทำจนเป็นประเพณีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน¹⁹

¹⁸ เสงี่ยม พรหมบุญพงศ์, "ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพลศึกษาประโยคมัธยมศึกษา ตอนต้น ฉบับพุทธศักราช 2503" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504), หน้า 3.

¹⁹ พงษ์ศักดิ์ พลระพงศ์ ประวัติปรัชญา และหลักการพลศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4 พระนคร : โอเคียนสโตร์ 2515) หน้า 82

✓ หลักฐานที่แน่นอนอีกอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา คือ พ.ศ. 2452²⁰ กระทรวงธรรมการได้จัดตั้งสถานศึกษาวิชาพลศึกษาสำหรับครูขึ้นเป็นครั้งแรก ณ สำนักสามัคยาจารย์สมาคม ในบริเวณสวนกุหลาบวิทยาลัย เรียกว่า "สโมสรกายบริหาร" ต่อมาใน พ.ศ. 2456 ได้ปรับปรุงเป็นโรงเรียนเอกเทศ เรียกว่า "ห้องพลศึกษากลาง" เปิดสอนเฉพาะวิชาโยนิยนาสติกส์ และมวยไทย

หลักสูตรวิชาพลศึกษาและวิชาสุขศึกษา ได้จัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนแต่ละระดับ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาเป็นลำดับ หลักสูตรที่จัดว่าเป็นแกนใช้ในการสอน มีลำดับดังนี้

หลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาสุขศึกษาใน พ.ศ. 2452²¹ หลักสูตรประโยคมูลศึกษา กำหนดให้เรียนวิชาการรักษาตัวเป็นวิชาบังคับ และกำหนดความมุ่งหมายของการเรียนไว้ว่า "เพื่อให้เป็นยูรจักปฏิบัติตนให้ได้ความสำราญแห่งร่างกาย และรักษาชีวิตให้เป็นไปโดยสุขสวัสดิ์ การฝึกสอนวิชานี้ไม่ใช่แต่เพียงให้รู้ไว้เท่านั้น ต้องให้ปฏิบัติจึงจะเป็นประโยชน์แก่ตน และต้องหัดให้เคยไปเสียแต่เด็ก"

✓ ปี พ.ศ. 2455²² หลักสูตรมัธยมศึกษา วิชาวิสามันต์พิเศษชาย หลักสูตร 3 ปี อายุตั้งแต่ 13 ปี ถึง 15 ปี กำหนดให้เรียนโยนิยนาสติกส์ทุกชั้นทั้งสามปี สัปดาห์ละ 1 $\frac{1}{2}$ ชั่วโมง นอกจากนั้นมี การทหาร การเรียนกายบริหาร การทำตามคำสั่ง ฝึกระเบียบแถว

²⁰ กระทรวงศึกษาธิการ ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา 2507) หน้า 206

²¹ สุชาติ โสมประยูร การสอนสุขศึกษา (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช 2514) หน้า 45

²² หลักสูตรวิสามันต์ศึกษา กรมราชบัณฑิต หลักสูตรक्रमมูลประถมและมัธยม ร.ศ. 130 (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรนิติ) หน้า 22

คักตุน การกระโดด และกีฬาต่าง ๆ เช่น ฟุตบอล สำหรับหลักสูตรมัธยมวิสามัญพิเศษหญิง ให้เรียนกายบริหารแทนการทหาร และเรียนการเล่นเกมส์ โดยเลือกสอนเกมส์ที่เหมาะสมกับเพศหญิง

หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย ²³ กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษา เช่นเดียวกับกิจกรรมที่ให้เรียนในวิชาหลักสูตรมัธยมวิสามัญพิเศษชาย ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาหญิงก็ให้เรียน เช่นเดียวกับกิจกรรมที่เรียนในหลักสูตรมัธยมวิสามัญพิเศษหญิง

หลักสูตรมัธยมศึกษา ²⁴ หลักสูตร 3 ปี อายุตั้งแต่ 16 ปี ถึง 18 ปี กำหนดให้เรียนกิจกรรมทางพลศึกษา คือหมวคการทหาร หัตถะเบี่ยงแถวและคักตุน (ทำอย่างพร้อมเพรียงกัน) ยิมนาสติกส์และการเล่นพิเศษต่าง ๆ ตามแต่จะทำได้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ²⁵ กำหนดให้เรียนกิจกรรมทางพลศึกษา คือ การเรียนวิชาลูกเสือ ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง ให้เรียนกายบริหารแทน

หลักสูตรมัธยมศึกษาชายตอนกลาง ²⁶ กำหนดให้เรียนวิชาลูกเสือ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เรียนการทหารแทน

ปี พ.ศ. 2493 ²⁷ มีหลักสูตรวิชาพลศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-5-6) กำหนดให้เรียนกิจกรรมพลศึกษาคั้งนี้ เป็กรวมกำลังกายให้สมบูรณ์แข็งแรง

23 ↓
เรื่องเดียวกัน หน้า 24

24 ↓
เรื่องเดียวกัน หน้า 27

25 ↓
เรื่องเดียวกัน หน้า 27

26 ↓
เรื่องเดียวกัน หน้า 26

27
กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2493 (พระนคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา) หน้า 35-36

ตามความเจริญแห่งวัย โดยการเล่นกีฬาต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เล่นเป็นชุด หัดกายบริหาร และการเล่นที่ออกกำลังกายอื่น ๆ การปีนป่าย วายน้ำ ซี่ม้า ซี่จักรยาน พายเรือ ใต้อตามความสมควรแก่ภูมิประเทศ กำหนดให้เรียนวันละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ส่วนหลักสูตรวิชาสุขศึกษา ในปี พ.ศ. 2493²⁸ วิชาสุขศึกษาได้ปรับปรุง โดยขยายเนื้อหาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และได้เพิ่มเนื้อหาที่สำคัญเพิ่มขึ้นอีกในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา

ปี พ.ศ. 2503²⁹ มีหลักสูตรวิชาพลศึกษาและสุขศึกษารวมกันเป็นหมวดหนึ่ง เรียกว่า "พลานามัย" เป็นหลักสูตรทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีการเรียนวิชาพลานามัย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาคังนี้

วิชาพลศึกษา กำหนดให้เรียนวิชาต่อไปนี้

1. การเล่นที่ไช้จังหวะ หรือไช้ดนตรีประกอบ กายบริหาร การพ่อน้ำ การร่ววง การเต้นรำพื้นเมือง ฯลฯ
2. การทรงตัว การเดิน การวิ่ง การต่อตัว ฯลฯ
3. การฝึกความคล่องแคล่วว่องไว ยึดหยุ่น รวากู การเล่นไล่ตะ ข้าง-คนหลบแกง วิ่งแข่ง กระโดดเชือก ฯลฯ

²⁸ สุชาติ โสมิตรประยูร การสอนสุขศึกษา (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช 2514)

หน้า 45

²⁹ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลาดพร้าว 2517) หน้า 28-31

4. กีฬา

ก. การเล่นที่ฝึกให้เกิดทักษะ ได้แก่ การฝึกส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อนำไปสู่กีฬาใหญ่

ข. การเล่นกีฬาใหญ่ ฝึกให้เล่นแบบมีนัย ฝึกป้องกัน วอลเลย์บอล บาสเกตบอล ฟุตบอล รักบี้ วายน้ำ ฟันดาบ ฯลฯ ตามความเหมาะสม

5. กรีฑา ฝึกเกี่ยวกับการวิ่ง การกระโดด การทุ่ม การพุ่ง การขว้าง

เวลาเรียน สายสามัญ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

สายอาชีพ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

วิชาสุขศึกษา กำหนดให้เรียนกิจกรรมต่อไปนี้

1. อนามัยส่วนบุคคล
2. การออกกำลังกายและการพักผ่อน
3. อนามัยของครอบครัว
4. อนามัยส่วนสาธารณสุข
5. สุวีถีศึกษา
6. อนามัยทางจิต

นอกจากนี้ยังมีหัวข้อที่จะต้องแยกสอนเป็นรายชั้นอีกด้วย คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนโภชนาการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนโรคติดต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนเรื่อง ยาเสพติด

เมื่อพิจารณาหลักสูตรวิชาพลศึกษาและวิชาสุขศึกษาที่สอนในโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแล้ว จะเห็นว่าในช่วงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและวิชาสุขศึกษา ซึ่งนักเรียนในวัยนี้ยังต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมทางพลศึกษา เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย เพื่อร่างกายได้เจริญและพัฒนาต่อเนื่องกันจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิลกูส³⁰ (Willgoose) กล่าวถึงแนวโน้มของการพลศึกษาในสหรัฐอเมริกาว่า การสอนกิจกรรมพลศึกษาจะกระทำต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับมหาวิทยาลัย โดยชี้ให้เห็นว่า พลศึกษาได้รับการยอมรับว่า เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2509 รัฐแมสซาชูเซต (Massachusetts) ได้กำหนดให้โรงเรียนของรัฐจัดสอนวิชาพลศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงเกรด 12 (อนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 5)

ในปี พ.ศ. 2513 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรขึ้น ให้มีหน้าที่ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาทุกระดับที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาชั้นในปี พ.ศ. 2514 เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ปี พ.ศ. 2503 ต่อมาได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาในปี พ.ศ. 2517 เพื่อทำหน้าที่ปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษา ในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ คณะอนุกรรมการได้นำวิเคราะห์ดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการพิจารณา รวมทั้งข้อมูลจากการวิจัย การสอบถามความคิดเห็นจากนักศึกษาและประชาชนทางอาชีพ ซึ่งได้จากการประชุมสัมมนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคด้วย งานพัฒนาหลักสูตรจึงได้ดำเนินการติดต่อกันมาเป็นลำดับ

30

Carl E. Willgoose, The Curriculum in Physical Education,
(New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1969), p.63.

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและเหตุผลของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรมาแล้ว เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครั้งนี้ อาจมีปัญหาต่อการเรียนการสอนวิชาพลานามัยขึ้นได้ในหลาย ๆ ด้าน เพราะในหลักสูตรก่อนปี พ.ศ. 2518 นั้นไม่ได้ระบุให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเรียนวิชาพลานามัยมาก่อนเลย ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. 2518 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 2 และผลของการวิจัยนี้ อาจจะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลานามัยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เริ่มตั้งแต่การวางวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การแปลงวัตถุประสงค์ให้เป็นเนื้อหาวิชา การจัดทำคู่มือในการสอน และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการสอน การใช้หลักสูตร ตลอดจนจนถึงการประเมินผลหลักสูตรในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย